

Sygn. akt

III AUa 1424/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **2 kwietnia 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **11 października 2013 r.** sygn. akt **III U 1131/13**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1424/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy S. O. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wydanej decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania tego świadczenia, bowiem nie wykazał co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Pozwany Zakład

nie uwzględnił zatrudnienia S. O. w tak określonych warunkach od 21 września 1974r. do 27 lipca 1995r. w Spółdzielni Usług (...) w L. na stanowisku kierownika budowy stwierdzając, iż warunkiem uznania kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji, za pracę w warunkach szczególnych jest wykazanie, iż zatrudnienie to było wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy stanowiskach, które wymagały pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od wymienionej decyzji S. O. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, iż przez cały sporny okres pracował na stanowisku kierownika budowy sprawując kontrolę międzyoperacyjną, jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny przy stanowiskach, na których były wykonywane prace w warunkach szczególnych.

Odpowiadając na odwołanie pozwany Zakład wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemysłu wyrokiem z 11 października 2013 r. w pkt I zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał S. O. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, począwszy od 28 czerwca 2013r., w pkt II stwierdził brak odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonych dokumentów oraz zeznań świadków J. F., Z. I., jak również zeznań wnioskodawcy oraz jego akt osobowych ustalił przebieg zatrudnienia, w tym pracy w szczególnych warunkach w powołanym w zaskarżonej decyzji okresie. Sąd I instancji wskazał na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy początkowo na stanowisku murarza, następnie od 1 sierpnia 1976r. na stanowisku majstra budowy, zaś od 1 sierpnia 1978r. kierownika budowy. Pełniąc to ostatecznie stanowisko S. O. nadzorował pracowników budowlanych tj. kopaczy, cieśli, murarzy, zbrojarzy, betoniarzy, spawaczy. Kierownik pełnił rolę majstra i brygadzysty, sporządzał zlecenia robocze, raporty zatrudnienia, rozliczał delegacje, zamówienia materiałowe. Wszystkie prace odbywały się według ustalonego harmonogramu, a wnioskodawca odpowiadał za ich właściwą realizację.

Uznając powyższe dowody za wiarygodne i dokonując oceny prawnej sprawy Sąd I instancji przyjął, iż S. O. od 1 sierpnia 1978r. do 27 lipca 1995r. (16 lat i 5 miesięcy) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych związaną ze stałym i bezpośrednim nadzorem inżynieryjno – technicznym na stanowisku kierownika budowy, na których jako podstawowe wykonywane były prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych. Zakres wykonywanych czynności w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie tj. dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) poz. 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach), poz. 4 (prace zbrojarskie i betoniarskie) oraz poz. 9 (prace dekarskie) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zmianami).

Reasumując Sąd ten stwierdził, iż wnioskodawca od 28 czerwca 2013r. tj. od daty złożenia wniosku, spełnia przesłanki przyznania prawa do emerytury określone w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zmianami) oraz § 3 i 4 powołanego wyżej rozporządzenia . W podstawie prawnej rozstrzygnięcia powołano ponadto art. 118 ust.1 a ustawy emerytalno – rentowej i art. 477¹⁴§ 2 kpc.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności:

- art. 32 ust. 1 a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zmianami) w związku z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zmianami).

Mając powyższe na uwadze apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany Zakład wskazał na nietrafne – w jego ocenie – uznanie przez Sąd Okręgowy w części okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy, jako pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na budowie i bezpośrednio przy nadzorze wszystkich zatrudnionych tam pracowników. Organ rentowy podniósł, iż od 13 marca 1992r. do 1 maja 1992r., od 29 grudnia 1993r. do 26 stycznia 1994r. oraz od 2 lutego 1994r. do 27 lipca 1995r. tj. przez okres 1 roku 8 miesięcy i 13 dni wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy i korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego. Po odliczeniu powyższych okresów jako nieskładkowych z uznanego przez Sąd Okręgowy okresu pracy w warunkach szczególnych, posiada zatem- zdaniem pozwanego Zakładu – łączny okres tak określonego zatrudnienia w wymiarze 14 lat, 2 miesięcy i 4 dni. Powyższe winno skutkować przyjęciem niespełnienia przez odwołującego warunku do przyznania przedmiotowego świadczenia, a to z powodu niewykazania 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na apelację S. O. wniósł o jej oddalenie argumentując, iż posiada ponad 15 letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, a to z uwagi na wykonywanie pracy w tak określonych warunkach na stanowisku majstra budowy od 1 sierpnia 1976r. do 31 lipca 1978r. kiedy to zakres obowiązków był identyczny z zakresem obowiązków na stanowisku kierownika budowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona i dlatego podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca S. O. (ur. (...)) dochodził ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku, o której stanowi art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227). Przypomnieć wypadnie, iż prawo do oznaczonego świadczenia przysługuje ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. po osiągnięciu przez nich wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 oznaczonej ustawy emerytalno – rentowej (a to, wieku 55 lat dla kobiet oraz 60 lat dla mężczyzn), o ile przed 1 stycznia 1999 r. spełnili przesłanki stażowe tj. wykazali łączny staż ubezpieczenia wynoszący odpowiednio dla mężczyzn co najmniej 25 lat a dla kobiet 20 lat, w tym co najmniej 15 – letni staż pracy w warunkach szczególnych (wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku), oraz którzy nie przystąpili do OFE. Podkreślić należy, iż prawo do tej emerytury przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął przewidziany ustawą wiek.

W rozpoznawanej sprawie niekwestionowanym było, iż wnioskodawca przed 1 stycznia 1999r. wykazał ogólny staż ubezpieczenia w wymiarze ponad 25 lat, spełnił przesłankę wieku i nie przystąpił do OFE. Spornym natomiast pozostawało, czy przed oznaczoną datą legitymował się on wymaganym przepisami prawa okresem pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności, czy pracę taką wykonywał będąc zatrudnionym od 21 września 1974r. do 27 lipca 1995r. w Spółdzielni Usług (...) w L.. Sąd I instancji po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania dowodowego - a to ze wskazanej w uzasadnieniu orzeczenia dokumentacji, zeznań powołanych świadków oraz zeznań odwołującego, ustalił iż w S. O. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie tj. dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) poz. 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach), poz. 4 (prace zbrojarskie i betoniarskie) oraz poz. 9 (prace dekararskie) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zmianami), a tym samym

wykazał do 1 stycznia 1999r. ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych (16 lat, 5 miesięcy), co skutkowało uwzględnieniem odwołania i zmianą zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy w apelacji od powyższego wyroku w zasadzie nie kwestionował ustalenia Sądu Okręgowego o wykonywaniu przez wnioskodawcę zatrudnienia w warunkach szczególnych podniósł jednak, iż sąd dokonując oceny prawnej sprawy nie uwzględnił faktu korzystania przez odwołującego ze zwolnień lekarskich i świadczenia rehabilitacyjnego w łącznym wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 13 dni i tym samym naruszył uregulowanie przewidziane w art. 32 ust. 1 a ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zmianami). Trudno bowiem, mając na uwadze treść uzasadnienia apelacji i brak zgody pozwanego Zakładu, co do uznania przez Sąd I instancji okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy „ w części,” jako pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz ustalenia tego sądu sprowadzającego się do stwierdzenia, iż spornym okresem pracy w warunkach szczególnych jest wyłącznie praca na stanowisku kierownika budowy, inaczej odczytać zarzut apelującego.

Sąd I instancji w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia nie zajął stanowiska w powyższej kwestii, uzupełniając zatem w tym zakresie ocenę prawną sprawy tego sądu stwierdzić należy, iż zarzut apelacji nie jest uzasadniony. Istotnym jest przypomnienie, iż powoływany przez pozwanego Zakład przepis został wprowadzony ustawą z 20 kwietnia 2004r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, która weszła w życie 1 lipca 2004r. Przepis ten stanowi, iż przy ustalaniu okresów pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po 14 listopada 1991r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa. Należy jednak mieć na uwadze, iż szczególne uregulowanie przewidziane w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi samoistną podstawę prawa do emerytury dla zamkniętego katalogu ubezpieczonych, którzy do końca 1998r. spełnili ustawowo określone wymogi stażowe, a co za tym idzie ich uprawnienie emerytalne ustalane jest na podstawie dotychczasowych zasad. W przepisie tym ustawodawca utrwalił zatem sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu ogólnego i szczególnego i zagwarantował ich przyszłe prawo do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku, a więc Państwo zobowiązało się do powstrzymania się od ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na wskutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Tym samym wykazanie na 1 stycznia 1999r. określonego w powołanym wyżej art. 184 okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust.1a obowiązujących po 1 lipca 2004r. Pogląd ten umacnia treść art. 32 ust. 4 odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych, czyli tych, które obowiązywały przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalno – rentowej. Powyższe stanowisko wyrażone zostało w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010r. sygn. akt II UK 313/09, wyroku z 13 lipca 2011r. sygn. akt I UK 12/11, i jest w pełni akceptowane przez tut. Sąd, co znalazło odzwierciedlenie w rozpoznawanej przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w sprawie o sygn. akt III AUa 533/11.

Sąd Apelacyjny przyjął zatem, iż nie zachodzą podstawy do podważenia zasadniczego ustalenia jak i oceny prawnej sprawy przyjętej przez Sąd I instancji, iż odwołujący S. O. spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury, o których mowa w art. 184 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Tym samym apelacja jako pozbawiona podstaw faktycznych i prawnych podlegała oddaleniu – na podstawie art. 385 kpc.